Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра англійської філології та методики викладання іноземної мови
Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан факультету іноземних мов
Світлана ВІРОТЧЕНКО
"30" червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи когнітивної лінгвістики

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	03 гуманітарні науки
спеціальність	035 - Філологія
освітня програма	035 Філологія (германські мови, література зарубіжних країн та перекладознавство)
вид дисципліни	за вибором
факультет	іноземних мов

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру) "30" червня 2025 року, протокол № 8.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

БОНДАРЕНКО Євгенія Валеріївна, доктор філологічних наук, професор, професор ЗВО кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови,

МАРТИНЮК Алла Петрівна, доктор філологічних наук, професор, професор ЗВО кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша,

МОРОЗОВА Олена Іванівна, доктор філологічних наук, професор, професор ЗВО кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови.

Програму схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови "26" червня 2025 року, протокол № 21
Завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
к.ф.н., доц. Ірина МОРОЗОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша
"27" червня 2025 року, протокол № 17
Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша
д.ф.н., проф. Олександр РЕБРІЙ

Програму схвалено на засіданні кафедри ділової іноземної мови та перекладу
"19" червня 2025 року, протокол № 12
Завідувачка кафедри ділової іноземної мови та перекладу
д.ф.н., проф. Ірина ШЕВЧЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри романо-германської філології
"25" червня 2025 року, протокол № 17
Завідувачка кафедри романо-германської філології
к.ф.н., доц. Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Філологія (германські мови, література зарубіжних країн та перекладознавство)»
Гарант освітньо-професійної програми
д.ф.н., проф. Ірина ШЕВЧЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна **"30"** червня 2025 року, протокол №7
Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов
к.п.н., доц. Анна КОТОВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи когнітивної лінгвістики» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії)
спеціальності 035 Філологія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння і поглиблення знань про когнітивний підхід до аналізу мови, теоретичні підвалини когнітивної науки, релевантні для новітніх лінгвістичних досліджень, особливості конструювання смислів через моделювання енциклопедичних баз знань та ментальних структур і операцій.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи когнітивної лінгвістики» є ознайомлення аспірантів з витоками та сучасним станом лінгвістичної когнітивістики та внеском визначних учених України, світу у цілому та Харківської школи когнітивної лінгвістики, зокрема; формування розуміння суті та навичок моделювання когнітивних структур та ментальних операцій для виконання завдань власного наукового дослідження.

Основні завдання навчальної дисципліни узгоджуються з Цілями 4.4, 4.7, 16.10 і 17.15 Сталого розвитку (ЦСР) ООН (2015 - 2030) та Індивідуальними цілями 4.1 та 5.3 ХНУ імені В.Н. Каразіна.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
14 год.	4 год
Практичні, семінарські заняття	
4 год.	1 год
Лабораторні заняття	
не передбачено	не передбачено
Самостійна робота	
72 год.	84 год
у тому числі індивідуальні завдання	
не передбачено	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Загальні компетентності:

ЗК 1. Навички використання традиційних і новітніх інформаційних і комунікаційних технологій для збору, критичного узагальнення, аналізу і синтезу матеріалу дослідження та оприлюднення його результатів

ЗК 2. Знання стандартів сучасної науково-дослідницької діяльності, вимог і нормативів, у тому числі, правових, проведення наукового дослідження і оприлюднення його результатів, виходячи з принципу інтелектуальної доброчесності;

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), ставити і вирішувати дослідницькі і практичні завдання, розробляти шляхи їх розв'язання, проводити самостійні ґрунтовні дослідження на сучасному рівні та втілювати їх у практику;

ЗК 8. Здатність до критичної самооцінки, безперервного навчання протягом життя в обраній професійній сфері та суміжних галузях знань, до продовження наукових досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук;

ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери, її місця та зв'язків з іншими науками.

Фахові компетентності:

ФК 1. Розуміння провідних методологічних напрямів, взаємозв'язків між ними, уміння аргументовано обирати, опрацьовувати, систематизувати та критично узагальнювати теоретичні джерела власного наукового дослідження;

ФК 3. Здатність генерувати наукову проблему, формулювати робочу гіпотезу дослідження, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань, у т.ч. на принципах міждисциплінарних досліджень;

ФК 6. Ґрунтовне осягнення, збереження, творчий розвиток і популяризація основних досягнень науковців-філологів України та Харкова, зокрема, у сфері германістики, зарубіжної літератури, перекладознавства;

ФК 9. Здатність дотримуватися норм наукової етики та правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях, у науково-педагогічній та інноваційно-спрямованій професійній діяльності у сфері філології.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ПРН1. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, на засадах вільного і критичного мислення розуміти теоретичні й практичні проблеми, виокремлювати наукові лакуни та бачити перспективи їх дослідження;

ПРН2. Знати науковий доробок учених України і харківської лінгвістичної школи, вміти цінувати, зберігати, поширювати їх надбання і творчо застосовувати у власних розвідках;

ПРН8. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати протягом життя ефективну стратегію саморозвитку та професійно-дослідницького самовдосконалення, зокрема, залучати soft skills;

ПРН9. Розуміти і втілювати принципи вільного громадянського суспільства, цілі сталого розвитку ООН, дотримуватись цінностей класичного університету, в науці, в практичній діяльності, культурі, громадському житті в Україні і світі.

1.8. Пререквізити: Знання матеріалу бакалаврських і магістерських курсів «Вступ до мовознавства», «Вступ до германської філології», «Історія германських мов», «Порівняльна лексикологія», «Теоретична граматика з порівняльним компонентом», «Порівняльна стилістика», «Сучасна теорія дискурсу», «Еколінгвістичний підхід до аналізу англійської

мови»; знання сучасних концепцій у галузі мовознавства, літературознавства і перекладознавства, володіння англійською мовою на рівні не нижче В2 (усне мовлення та аналітичне читання).

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Засадничі положення когнітивної лінгвістики

Тема 1.1. Когнітивна лінгвістика як науковий напрям. Передумови виникнення когнітивної лінгвістики та історія її становлення. Постулати когнітивної лінгвістики. Ключові напрями когнітивної лінгвістики: когнітивна семантика та когнітивна граматика.

Тема 1.2. Базові поняття та теорії когнітивної лінгвістики. Фрейми та сценарії. Категоризація: теорія прототипів, радіальна структура, ідеалізована когнітивна модель. Ментальні простори. Концептуальна метафора як інструмент мислення

Теорія і види концептуальних метафор. Концептуальна метонімія. Концептуальна метафтонімія.

Розділ 2. Концепт у різних моделях мови і когніції

Тема 2.1. Концепт в комп'ютаційній моделі когніції та структуралістській моделі мови. Символьна, амодальна природа та пропозиційна організація вербалізованих концептуальних структур. Розкладність на компоненти і комбінаторність когнітивних і мовних структур. Уявлення про мову як інструмент індивідуальної когніції.

Тема 2.2. Концепт в дієво-утілесненій моделі когніції і мови-комунікації. Динамічність, мультимодальність, емоційність, ситуаційність, акціональність, інтерсуб'єктивність вербалізованих концептуальних структур. Уявлення про мову як ланку когнітивно-афективної, інтерсуб єктивної взаємодії суб'єкта з оточенням.

Розділ 3. Картина світу як когнітивне утворення

Тема 3.1. Когнітивна картина світу: понятєвий апарат, типологія. Визначення картини світу як когнітивного утворення. Критерії типології та базовий інструментарій аналізу картини світу

Тема 3.2. Картина світу як концептуальна структура.

Концептуальні структури, які формують картину світу. Ментальні операції у межах картини світу. Національно-культурна картина світу: фактори формування та лінгвальне утілення.

Основні соціально-культурні фактори формування національно-культурної картини світу (НККМ). Форми реалізації НККМ у мові та дискурсі. НККМ як система культурно унікальних цінностей

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Засадничі положення когнітивної лінгвістики												

Тема 1.1. Когнітивна лінгвістика як науковий напрям	14	2	2			10						
Тема 1.2. Базові поняття та теорії когнітивної лінгвістики. Концептуальна метафора як інструмент мислення	13	3				10						
Розділ 2. Концепт у різних моделях мови і когніції												
Тема 2.1. Концепт у комп'ютаційній моделі когніції та структуралістській моделі мови	12	2				10						
Тема 2.2. Концепт в дієво-утілесненій моделі когніції і мови-комунікації	12	2				10						
Розділ 3. Картина світу як когнітивне утворення												
Тема 3.1. Когнітивна картина світу: понятєвий апарат, типологія	14	2	2			10						
Тема 3.2. Картина світу як концептуальна структура. Національно-культурна картина світу.	13	3				10						
Самостійна робота (презентація)	12					12						
Разом за семестр	**90**	**14**	**4**			**72**						

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)
	Розділ 1. Засадничі положення когнітивної лінгвістики	
	Тема 1.1. Когнітивна лінгвістика як науковий напрям	2
	Тема 1.2. Базові поняття та теорії когнітивної лінгвістики. Концептуальна метафора як інструмент мислення	3
	Розділ 2. Концепт у різних моделях мови і когніції	
	Тема 2.1. Концепт у комп'ютаційній моделі когніції та структуралістській моделі мови	2
	Тема 2.2. Концепт в дієво-утілесненій моделі когніції і мови-комунікації	2
	Розділ 3. Картина світу як когнітивне утворення	
	Тема 3.1. Когнітивна картина світу: понятєвий апарат, типологія	2
	Тема 3.2. Картина світу як концептуальна структура. Національно-культурна картина світу.	3
	Усього	**14**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)
1.	Актуалізація концептуальних метафор у дискурсі, що досліджується у дисертації	2
2.	Моделювання національної концептосфери із залученням різних методик	2
Підсумковий контроль		
	Усього	**4**

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)
1	Ознайомлення з дослідницькими методами когнітивної лінгвістики (концептуальний аналіз, фреймове моделювання, експериментальні підходи, корпусні дослідження)	10
2	Вивчення літератури з теми “Мультимодальні метафори у різних видах дискурсу (рекламному, політичному, медійному)”	10
3	Аналіз вербально втілених концептуальних структур методами комп’ютаційної та дієво-утілесненої когнітивної лінгвістики	10
4	Аналіз мультимодально втілених концептуальних структур методами дієво-утілесненої когнітивної лінгвістики	10
5	Виявлення лінгвальних засобів утілення національно-культурної картини світу	10
6	Залучення методів моделювання національної концептосфери у власному науковому дослідженні	10
	Укладання мультимедійної презентації подання на платформу Moodle і підготовка до озвучення	12
	Усього	**72**

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені планом

7. Методи навчання

1. Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.
2. Наочні методи: демонстрація, мультимедійна презентація, ілюстрація.
3. Практичні методи: розв’язання проблемних завдань
   а) в усній формі;
   б) у письмовій формі (тези виступів на конференціях, проєкти, статті, розділи дисертації та ін.)
4. Робота з першоджерелами
5. Робота з підручником.
6. Відеометод, аудіометод.

8. Методи комплексного контролю

1. Письмові: залікова робота.

2. Усні: усна залікова відповідь на питання за темами дисципліни.

3.Мультимедійні: мультимедійна презентація (мінімум 10 слайдів обсягом до 10 хвилин звучання).

4. Самоконтроль (самостійне оцінювання своїх знань здобувачами, самоаналіз).

9.Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота		Залік	Сума
Усні відповіді на практичному занятті, участь у дискусії 20 балів	Мультимедійна презентація 40 балів	Письмова робота	
60		40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання усної відповіді або участі у дискусії на практичному занятті
(мінімум дві розгорнуті відповіді, кожна 10 балів, разом максимум 20 балів)

аспект оцінювання усної відповіді	кількість балів
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, наукових підходів; знання наукової літератури, у т.ч. новітньої	5
Адекватність емпіричного матеріалу	1
Логічність і аргументованість відповіді	1
Володіння понятєвим апаратом когнітивної лінгвістики, усвідомлення її теоретичних засад	1
Знання наукового доробку провідних вчених за темою виступу	1
Академічна доброчесність	1
Загалом одна відповідь	10

Критерії оцінювання усної мультимедійної презентації

Мультимедійна презентація – максимум 40 балів (мінімум 10 слайдів, до 10 хвилин озвучування), а саме:

аспект	кількість балів
Адекватність обсягів графічного/мультимедійного та усного складників	3
Структура презентації (вступ, основна частина, висновки, література)	5
Повнота розкриття теми: аналіз і критичне узагальнення, наукових підходів на базі наукової літератури, у т.ч. новітньої	10
Адекватність теоретичного підґрунтя, емпіричного матеріалу і методів	10
Оформлення презентації	5
Усна подача презентації	5
Академічна доброчесність і відсутність запозичень	2
Загалом	40

Критерії оцінювання письмового заліку

Платформа: LSM Moodle. Вид діяльності «есе».
Завдання: *Дайте розгорнуту відповідь на два рандомних питання*.
Матеріал: повний зміст курсу.
Обсяг: 2000 – 2500 знаків кожна відповідь.
Час: загальний час виконання 60 хвилин.
Оцінювання: кількість балів за письмові відповіді – максимум 40.

аспект	кількість балів
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, наукових підходів	9
Адекватність наведених прикладів	3
Аргументованість, логічність і послідовність відповіді, адекватне використання термінології науки; переконливість викладу	3
Знання світової наукової літератури, у т.ч. новітньої, та доробку вітчизняної науки	5
Разом за одну відповідь	20
Загалом за дві відповіді	40

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати аспірант – 50% учбового матеріалу семестру – 30 балів.
Аспірант допускається до підсумкового семестрового контролю за умови набрання мінімальної кількості – 30 балів.

Результати неформального навчання можуть бути визнані за наявності підтверджуючих документів (сертифікатів, довідок, описів навчальних програм), якщо вони засвідчують досягнення результатів навчання, співвідносних із цілями курсу.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

· онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни;

· участь у сертифікованих тренінгах і семінарах, присвячених темам, дотичним до змісту навчальної дисципліни;

· сертифіковані програми за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни, проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється комісією факультету на підставі поданого пакета документів від здобувача освіти.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	*Оцінка за національною шкалою*	
	для екзамену	*для заліку*
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10.Рекомендована література

Базова література

1. Денисенко С. Н., Романчук О. В., Матвіяс О. В. Концепт як об’єкт мовознавчих розвідок // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер.: Філологічна. 2013. Вип. 33. С. 48-50.
2. Луньова Т. В. Концепт КОЛІР в англомовному мистецтвознавчому дискурсі: зіставний аналіз есе Джона Бергера і Джеда Перла про творчість Анрі Матісса // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія. 2019. Т. 22, № 1. С. 56–65.
3. Мартинюк А. П. Лінгвістична концептологія: методологічні платформи, методики аналізу, перспективи розвитку // Науковий Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2012. №23(248). С. 81–88.
4. Мартинюк А.П. Проблема смислотворення в комунікації // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 2020. № 91.
5. Мартинюк, А.П. Утілесненість мови: концепції, протиріччя і перспективи // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 2024. № 100. С. 39-55.
6. Bondarenko, I. Black humour in Ukrainian war Internet memes: cognitive issues. The European Journal of Humour Research. 13 (2) 41–62.
7. Cienki A. Cognitive Linguistics, gesture studies, and multimodal communication. Cognitive Linguistics, 2016. 27(4), 603–618.
8. Cognitive Linguistics: Foundations, Scope, Methodology / Ed. by Th. Janssen, G. Redecker. Berlin, New York:Mouton de Gruyter, 1999.
9. Evans V., Green M. Cognitive Linguistics. An Introduction. Edinburgh University Press: Edinburgh, 2003. 820 p.
10. Fauconnier G. Conceptual Integration Networks // Cognitive Science. 1998. Vol. 22, № 2. P.133–187.
11. Fodor J. A. The Language of Thought. Cambridge; Massachusetts, 1975.
12. Fodor J. A. The Modularity of Mind. Cambridge; Massachusetts, 1983.
13. Jackendoff R. Semantics and Cognition. Cambridge (Mass.): MIT Press, 1993. 287 p.
14. Jackendoff R. Is there a faculty of social cognition? // Noam Chomsky: Critical assessments. L., 1994. Vol. 3: Anthropology. P. 629–643.
15. Johnson-Laird P. N. Mental models / P. N. Johnson-Laird. Cambridge: CUP, 1983.
16. Kövecses Z. Levels of Metaphor. Cognitive Linguistics. 2017. 28(2), 209–370.
17. Lakoff G. Women, fire and other dangerous things. What categories reveal about mind. Chicago; L.: Univ. of Chicago Press, 1987. 614 p.
18. Lakoff G. The Contemporary Theory of Metaphor // Metaphor and Thought / [ed. A. Ortony]. Cambridge: CUP, 1993. P. 202–251.
19. Lakoff G. What is a conceptual system? // The nature and ontogenesis of meaning; [ed. Willis F. Overton, David S. Palermo]. New Jersey Hove: Lawrence Erlbaum Associates, 1994. P. 41–86.
20. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live by. Chicago: Chicago Univ. Press, 1980. 242 p.
21. Lakoff G. Philosophy in the Flesh: the Embodied Mind and its Challenge to Western Thought. N.Y.: Basic Books, 1999. 602 p.
22. Lakoff G., Sweetser E. Foreword // G. Fauconnier. Mental Spaces. Cambridge: Cambridge University Press, 1994. P. ix–xvi.
23. Langacker R. W. Foundations of cognitive grammar. Stanford: SUP, 1987(a). Vol. 1: Theoretical Prerequisites. 516 p.
24. Lukyanova T., Martynyuk A. Rational and non-rational in multi-semiotic meaning making. Text-Image-Music: Crossing the Borders. Intermedial Conversations on the Poetics of Verbal, Visual and Musical Texts / Andrzej Pawelec / Aeddan Shaw / Grzegorz Szpila (Ed's.). Berlin: Peter Lang. Vol. 19. 2021. P. 341-355.

25. Martynyuk A. "Now that the magic is gone" or toward cognitive analysis of verbal / co-verbal communication // Когніція. Комунікація. Дискурс. 2019. No. 19. P. 51–72.
26. Morozova O.I. Monomodal and multimodal instantiations of conceptual metaphors of Brexit. LEGE ARTIS Language yesterday, today, tomorrow. Vol. II. No 2. 2017. P.250–283.
27. Morozova O.I. Ukraine's journey to Europe: Strategic macronarrative and conceptual metaphors. European Security. Vol. 28. Issue 3. P. 324–340.
28. Pinich I., Morozova O. ANGER in Ukrainian: He is getting into a bottle. Zoltán Kövecses, Réka Benczes, Veronika Szeld (eds.). Metaphors of ANGER across languages: Universality and variation. Vol. 2. Mouton de Gruyter, 2025. P. 1321–1396.
29. Rossi, C., Bondarenko, I. Internet Memes: A Cognitive Approach to the Issue of Semantic Translatability », ILCEA [En ligne], 53. 2024. URL : http://journals.openedition.org/ilcea/19860; DOI : https://doi.org/10.4000/ilcea.19860
30. Бондаренко, Є. Історії, з якими ми виживаємо: когнітивне дослідження українських військових мемів, ILCEA [En ligne], 53. 2024. URL : http://journals.openedition.org/ilcea/19721; DOI : https://doi.org/10.4000/ilcea.19721
31. The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics. [Ed. by d. Geeraerts and H. Cuyckens]. Oxford University Press: Oxford, New York, 2007. 1365 p.
32. Taylor J.R., MacLaury R.E. (eds.) Language and the Cognitive Construal of the World. Trends in Linguistics. Studies and Monographs 82. Berlin, New York: Mouton de Gruyter, 1995. 407 p.
33. Turner M. Reading minds: the study of English in the age of cognitive science. Princeton, NJ: Princeton Univ. Press, 1991. 318 p.
34. Turner M. The literary mind: The origin of thought and language. N.Y.; Oxford: OUP, 1998. 187 p.
35. Tsur R. Toward a theory of cognitive poetics. Amsterdam: Elsevier Science Publishers, 1992. 549 p.
36. Tsur R. Aspects of cognitive poetics // Cognitive stylistic: Language and cognition in text analysis / [ed. E. Semino, J. V. Culpeper]. Amsterdam: John Benjamins, 2002. P. 279–318.
37. Wierzbicka A. Two levels of verbal communication, universal and culture-specific // Andrea Rocci and Louis de Saussure (ed.). Verbal Communication. Berlin: Mouton De Gruyter, 2016. P. 447–481.
38. Zlatev J. Turning back to experience in Cognitive Linguistics via phenomenology. Cognitive Linguistics. 2016. 27(4). P. 559–572.

Допоміжна література

1. Мартинюк А. П. Конструювання гендеру в англомовному дискурсі : [монографія]. Харків : Константа, 2004. 292 с.
2. Мартинюк А. Напрями дослідження концептів у сучасній когнітивній лінгвістиці // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. 2009. Вип. 475–477. С. 287–292.
3. Мартинюк А. П. Перспективи дискурсивного напряму дослідження концептів // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. № 837. С. 14–18.
4. Мартинюк А. П. Концепт із позицій інтегративної теорії мови // Філологічні трактати : науковий журнал. Суми : СумДУ; Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. Т. 1, № 2. С. 101–107.
5. Мартинюк, А., & Набокова, І. Інтерфейси зображення і вербального тексту Інтернет-мемів: когнітивний аналіз. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 2024. № 99. С. 16-21.
6. Набокова І. Ю., Мартинюк А. П. Наративи і радіальні категорії, що їх організують (на матеріалі наративу західних ЗМІ про Меланію Трамп). Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 2023. Вип. 97. С. 30-36.

7. Bondarenko I.V. Time domain matrix modeling in cognitive linguistic research. Human Cognitive Processing. Vol. 65. Perspectives on Abstract Concepts. Cognition, language and communication. Ed. by Marianna Bolognesi and Gerard J. Steen. John Benjamins: Amsterdam/Philadelphia, 2019. P. 287–311.
8. Damasio A. The feeling of what happens: Body and emotion in the making of consciousness. N.Y.: Harcourt Brace & Co, 1999. 386 p.
9. Danesi M., Perron P. Analysing cultures: An introduction and handbook. Bloomington; Indianapolis: Indiana Un-ty Press, 1999. 413 p.
10. Eco U. Semiotics and the philosophy of language. Bloomington: Indiana Un-ty Press, 1984.
11. Fauconnier G. Mappings in thought and language. Cambridge, U.K. : CUP, 1997. 205 p.
12. Fillmore Ch. Frame semantics // Linguistics in the morning calm: Selected papers from the SICOL. 1981. Seoul, 1982. P. 111–137.
13. Hardy C. Networks of meaning: A bridge between mind and matter. Wesport, Connecticut; London: Praeger, 1998. 217 p.
14. Johnson M. The Body in the mind (the bodily basis of meaning, imagination, and reason). Chicago, L.: The Univ. of Chicago Press, 1987. 233 p.
15. Martynyuk A. The Art of Metaphoric Political Insult within the Cognitive Framework // Language – Literature – the Arts: A Cognitive-Semiotic Interface. Frankfurt am Main; Bern: Peter Lang Edition, 2016. P. 245 – 261.
16. Morozova O.I. Linguoecoloical approach to capturing concepts: a case study of transparency. Accents and Paradoxes of Modern Philology. 2018. Iss.2. P. 32–51.
17. Ruthrof H. The body in language. London; N.Y.: Cassell, 2000. 193 p.
18. Violi P. Meaning and experience. Bloomington: Indiana Un-ty Press, 2001. 291 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Index of /lakoff/metaphors [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lang.osaka-.ac.jp/~sugimoto/MasterMetaphorList/metaphors/
2. ICLA: About Cognitive Linguistics. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cognitivelinguistics.org/en/about-cognitive-linguistics